

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-01-25
Besvaras senast
2024-02-08

Till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2023/24:377 Industriella kulturmiljöer vid vatten

Tidöpartierna är överens om att förlänga pausen för omprövningen av vattenkraftens miljötillstånd med två månader för att få klart ändringar i regelverket.

Tidsplanen med ett års paus utan direktiv från regeringen har också ifrågasatts av många. Många aktörer har bara kunnat spekulera över skälen till att pausen nu förlängs ytterligare utan nya direktiv.

De många undantag ("kraftigt modifierade vatten") som har gjorts från vattendirektivets krav på vattenkvalitet hittills har uteslutande meddelats i syfte att värna vattenkraften, vilket till största delen måste anses rimligt. Inget undantag har gjorts i syfte att skydda kulturmiljön, trots att detta kan och bör beaktas.

De undantag som begärs från direktivet gäller uteslutande energiförsörjning och inte att man vill värna om en unik industriell bruksmiljö. De aktuella kulturmiljöerna förvaltas ofta av hembygdsföreningar som saknar de ekonomiska resurser som krävs för att rena vattnet enligt direktivet. Bland annat kan krav komma på att anlägga så kallade fiskvägar för att fisken lättare ska kunna vandra i vattendragen. Sådana modifieringar, liksom andra försök att återställa vattendragen till deras ursprungliga status, blir lätt kostsamma och därmed omöjliga för mindre förvaltare att genomföra.

Av ovanstående skäl är det enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ) rimligt att undantag från direktivet även ska gälla känsliga kulturmiljöer vid vattendrag och inte enbart gälla för att trygga fiskvandringen och energiförsörjningen.

RAÄ anser att Sverige genomför vattendirektivet alltför rigoröst. Möjligheter att söka undantag från miljöreglerna finns men har inte utnyttjats i Sverige. Tvärtom, påpekar RAÄ, har Sverige enbart valt att utnyttja undantagsreglerna för att trygga elförsörjningen från vattenkraften, inte för att skydda kulturarvsmiljöer.

Trots pausen på först ett år och nu ytterligare två månader har regeringen inte gett någon vägledning, vilket har skapat många frågor hos både intresseorganisationer och myndigheter.

Vattenkraften är oerhört viktig inte minst som basreglering av energisystemen. Omprövningen av vattenkraften måste säkerställa att kraftresurserna tas till vara. Samtidigt råder många osäkerheter med vad regeringen avser med pausen, som nu har förlängts.

Det finns i EU-regelverket möjlighet till undantag för att också värna kulturmiljön vid prövningen av vattenkraftens miljötillstånd för att uppnå vattendirektivets krav.

Därför vill jag fråga kulturminister Parisa Liljestränd:

Avser ministern att vidta några åtgärder med anledning av Riksantikvarieämbetets (RAÄ) bedömning om betydelsen av att skydda historiska industrimiljöer som klassas som känsliga kulturmiljöer och är belägna vid vatten?

.....

Isak From (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch